

Özelge: Sovtaj işleminde BSMV uygulaması hk.

Sayı:

70903105-180[5601-1406]-35009

Tarih:

28/03/2014

T.C.

MALİYE BAKANLIĞI

Gelir İdaresi Başkanlığı

Sayı : 70903105-180[5601-1406]-35009

28/03/2014

Konu : Sovtaj işleminde BSMV uygulaması

İlgide kayıtlı yazınızda, sigorta konusunun zarara uğraması durumunda sigortalının sigorta şirketinden hasarın tazminini talep etme hakkı doğduğu, hasarlı veya pert olan malın satılması durumunda elde edilen gelirin sovtaj geliri olarak tanımlandığı, sigorta şirketlerinin sigortalılardan aldığı vekalet ile sovtaj işlemlerini (aracın tescili, satışı, hurda olarak kayıttan düşülmesi ya da yeniden trafiğe çıkarılması işlemlerini) sigortalı adına yaptığı, sovtaj işlemi sırasında hiçbir aşamada hasarlı ya da pert olan malın mülkiyetinin veya tasarruf hakkının sigorta şirketlerine geçmediği, pert olan aracın satış işleminin sigorta tazminatı hak sahibine ödenmeden ya da ödendikten sonra yapılabildiği, ancak hasar tazmininin çoğunlukla aracın satış işlemi takiben yapıldığı, sigortalı vekili sıfatıyla yapılan satış işlemi sonucunda aracın bedelinin sigorta şirketinin hesabına yatırıldığı ve bu bedel dikkate alınarak tazminat tutarının hesaplandığı, dolayısıyla sigorta şirketinin tazmin edeceği tutarın aracın rayiç bedeli ile (hasarlı veya pert olan malın) hurda bedeli arasındaki fark olduğu, bu çerçevede sigorta şirketinin sovtaj bedeli tahsilatının banka ve sigorta muameleleri vergisine (BSMV) tabi olmaması gerektiğinin düşünüldüğü belirtilerek, sektör uygulamasına esas teşkil etmek üzere, sovtaj işlemi sürecinde, hasarlı ya da pert olan malın sigortalı vekili sıfatıyla sigortalı adına yürütülen satış işlemi sonucunda sigorta şirketlerince tahsil edilen mal bedelinin BSMV'ye tabi tutulup tutulmayacağı hakkındaki Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesinde; "Banka ve sigorta şirketlerinin 10/6/1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir." hükmü, 30 uncu maddesinde; BSMV'yi banka ve bankerlerle sigorta şirketlerinin ödeyeceği hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 31 inci maddesinde ise; "Banka ve sigorta muameleleri vergisinin matrahı 28 inci maddede yazılı paraların tutarıdır.

...

Sigorta işlemlerinde verginin matrahı, bu işlem dolayısıyla poliçede yer alan prim tutarıdır. Prim tutarının hesabında, sigorta işlemi dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla sigorta aracılara yapılan ödemeler indirim konusu yapılamaz.

Vergi matrahından gider ve vergi adı altında indirim yapılamaz..." hükümleri bulunmaktadır.

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, sigorta şirketlerinin her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları tüm işlemler dolayısıyla lehlerine almış oldukları her türlü paralar BSMV'ye tabidir.

Öte yandan, BSMV uygulamasında BSMV'ye tabi her bir işlem tek başına ele alınmakta olup, işlem sonucunda lehe para kalmışsa BSMV doğmakta, kalmamışsa veya zarar edilmişse doğmamaktadır. Vergilemede işlem esas alındığından, vergiye tabi matrah bulunurken, bir işlemde elde edilen gelirden, başka bir işlemde elde edilen zarar düşülememektedir.

Diğer taraftan, Hazine Müsteşarlığınca yayımlanan 21/09/2010 tarihli ve 2010/13 sayılı Rücu ve Sovtaj Gelirlerine İlişkin Genelge'de "1.1 Tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş muallak tazminat karşılığına ilişkin hesaplamalarda (dosya muallaklarında) tahakkuk etmiş veya tahsil edilmiş rücu, sovtaj ve benzeri gelir kalemleri tenzil edilemez. Ancak; tahakkuk etmiş rücu, sovtaj ve benzeri gelir kalemleri bilançonun aktif tarafındaki ilgili alacak hesabı altında ve gelir tablosunda aşağıda detaylı verildiği şekilde muhasebeleştirilir." açıklamaları yer almaktadır.

Konu ile ilgili olarak Hazine Müsteşarlığı ile yapılan yazışma sonucu alınan 10/03/2014 tarihli ve 7294 sayılı yazıda da; Kara Araçları Kasko Sigortası Genel Şartlarının 3.3.2.2. maddesinin, "...Aracın tam hasara uğraması halinde, aracın hasar anındaki rayiç değeri ödenir. Bu durumda, aracın Karayolları Trafik Yönetmeliğinin ilgili maddesi hükümleri doğrultusunda hurdaya ayrıldığına dair hurda tescil belgesi sigorta şirketine ibraz edilmeden araç sahibine sigorta tazminatı ödenmez. Değeri tamamen ödenen araç ve aksamı, talep ettiği takdirde sigortacının malı olur..." hükmüne amir olduğu belirtilerek, "Sigortacılık uygulamalarında sovtaj, teminat kapsamında gerçekleşen riziko nedeniyle hasara uğrayan sigortalı malın hasarlı halinin ekonomik değeridir. Halefiyet ilkesi gereği hasarlı sigortalı malı değerlendirme hakkı, sigorta tazminatını ödedikten sonra sigorta şirketine ait olmakla birlikte Kara Araçları Kasko Sigortası Genel Şartlarının 3.3.2.2. maddesinde de cevaz verildiği üzere sigorta sözleşmesinin taraflarının anlaşması halinde hasarlı sigortalı mal, sigortalıya da bırakılabilmektedir." açıklamalarına yer verilmiştir.

Buna göre, hasarlı veya pert olan mala (araca) ilişkin olarak sigorta şirketleri tarafından tazmin edilecek tutar, hasarlı veya pert olan malın (aracın) rayiç bedeli ile hurda bedeli arasındaki farka göre tespit edildiğinden, bir başka anlatımla sigorta şirketlerinin ödemesi gereken tutar (rayiç bedel), sovtaj geliri kadar azaldığından, sovtaj geliri kadar sigorta şirketleri lehine bir tutar oluşmaktadır.

Bu durumda, hasarlı veya pert olan malın (aracın) bizzat veya vekalet usulüyle sigorta şirketlerince satıldığı durumlarda, sigorta şirketleri lehine oluşan sovtaj gelirleri üzerinden genel hükümler çerçevesinde BSMV hesaplanması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.